

LAIKAS

Nr. 237
XI M.

PERIODICO QUINCENAL LITUANO — 15 DE JUNIO — BIRŽELIO 15 D. 1959 M.

Tikrai plačiu mastu

Kruščiovo duotoji Berlyno "ultimatumo" diena — 27-ji gegužio "praėjo ramiai". Vakariečiai dėl to labai džiugauja, bet Kremlius tyliai darbuojasi toliau ir yra užsimojęs tikrai plačiu mastu. Dabar aiškėja, jog Nikitos ultimatumas vakariečių smalsuoliams buvo tik "prožektorius", kad tuo pačiu metu "patamsėje" galėtų lengviau medžioti kitas "išlaisvinimo aukas". Žvilgtelėkime, kaip atrodo padėtis visame pasaulyje.

EUROPA. — Ženevos konferencija tik žėruoja pasaulio prožektorių šviesoje, o Kremlius jau kitus "maišo vandenį". De Gaulis, kuris dar nespėjo užgesinti Alžyro sukilimų gaisrus, stato sąjungininkams naujus reikalavimus, kad Prancūzijai išduotų atominę ginklų planus. Atlanto Pakte pasireiškia dėlto vis daugiau nuomonių skirtumų. Vakarų Vokietijoje Adenaueris varžosi su savo padėjėju min. Erhardt dėl pirmavimo vietos kas taip pat mažina V. Vokietijos autoritetą. Britų min. pirm. Mc. Millan per "Times" laikraštį paskelbė, kad Loyd'as Užsienių ministerijoje busias tik iki rudens "pa kenčiamas", kai pastarasis Ženevoje veda svarbias derybas. Vienu žodžiu, Vak. Europa pasirodo nesanti vieninga, kai tuo tarpu Kruščiovas važinėdamas per Satelitų kraštus visus jungia į bendrą kovą.

AZIJA. — Irakas kuris buvo varžybų objektas tarp Kruščiovo ir Nasserio, aiškiai pateko į Maskvos atmosferą. Tuo pačiu didėja pavojus Iranui — Persijai, kuri nuolatos būdavo grąsoma iš Kaukazo pusės, dabar supama iš Irako. Maskva savo koją ketina kelti į Afganistaną ir iš Pakistano atplėsti stambią dalį, vadinamą Patatistaną arba Beludžistaną. Tuomet jai bus lengviau prieiti prie Indijos vandenyno, iš kur nesunku bus prieiti prie Pakistano. Kremliaus sukurstytas sukilimas Laose vis plečiasi. Jei pavyktų Laosą "išlaisvinti", tuomet eilė ateitų ir Vietnamui, Burmai su Siamu.

Nikita nori tartis su Vakarais dėl Laoso, kad galėtų dar vieną kraštą "legaliai pavesti į savo globą". Ar Vakarai mokės čia išlaviruoti ir nepasiduoti?

AFRIKA. — Visas juodasis kontinentas ruošiasi "išlaisvinti" iš kolonialistų rankų su Maskvos "pagalba". Sudane jau liepsnoja, taip pat ir Šiaurės bei Vakarų Afrikoje jau "dūmai rūksta", kurie praneša artimus gaisrus.

P. AMERIKA. — Neseniai dar nuskambėjo revoliuciniai šū-

slaptas rusų karines bazes Karaičių jūroje. Amerika eina Kennano nurodyta "contaiment" politika, kuri reiškia neleisti toliau rusams išsiplėsti.

Visame pasaulyje plačiu mastu veikia Kruščiovo agentai, šnipai sabotažininkai, propagandistai, kurie yra gerai apmokami. Nikita, kuris nuskurdino savo visą kraštą partijos aparatą

Komunistai nepasigaili nei motinų nei kūdikių

vai Kuboje, pasigirsta vėl nauji Nikoragvoje. Pavojuje yra ir Guatemala. Santo Domingo ir Panama. Neramumai ir visoje P. Amerikoje, tai jaučiame ir pas mus.

Š. AMERIKA. — JAV ginkluotos bazės supa plačias rusų valdomas sritis tačiau nepastebi visai arti Amerikos įrengtas

tačiau išplėtė visuose penkiuose žemės kontinentuose. Jo "aparatas" veikia gerai, nes yra pinigais apipilamas, todėl randa vis naujų "bendradarbių".

Pasirodo apsimokėjo Nikitai įjungti Berlyno "prožektorius", kad apakinti Vakarų politikus. Žiūrėsime, kur jis paleis kitą "prožektorius".

T. Daukantas

Uždaro derybos

Buv. JAV užsienio reikalų ministerio J. F. Dulleso laidotuvių proga Vašingtone susirinkusiems užsienio reikalų ministeriams prezidentas Eisenhoweris t. k. pasakė, jis tikisi, kad bus galima vėliau susirinkti pačiai viršūnių konferencijai, jei dabartinės Ženevos konferencijos derybos duos bent šokių tokių teikiamų rezultatų. Tai buvo lyg ir įspėjimas. JAV, Didž. Britanijos, Prancūzijos ir Sovietų Sąjungos užsienio reikalų

ministeriai grįžę į Ženevą tęsė konferenciją jau siaurame rate, prie uždaro durų.

Apie pavergtasias tautas — tik prabėgom

Kiek iki šiol prasiskverbė į viešumą, tai apie sovietų pavergtasias tautas Rytų Europoje konferencijos metu prisiminta tik labai prabėgomis, bendromis frazėmis. Pabaltijo ir kitų Rytų Europos tautų klausimas — dar neaktualus. Pavergtųjų

tautų išitikinimu, Vakarų didžiosios valstybės daro didelę klaidą, palikdamos sakysim tokių Pabaltijo tautų laisvės klausimą nuošaliai. Yra aišku, kad toji klaida ir patiems Vakarams neišeis į naudą.

Boris Popov — Šnipas

Bulgarijos ministeris Boris Popov kaip kenksmingas asmuo beorganizuodamas argentinios komunistų prieš valstybiniam darbe, turi apleisti Argentina šią savaitę.

"EL TIEMPO"
Mendoza 2230, Avellaneda, Bs. Aires
T. E. 208 - 5027
Reg. Nacional de la Propiedad Intelectual
No. 524296

FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 4289
Tarifa Reducida
Concesión N° 4015

CORREO ARGENTINO CASA CENTRAL

BIRŽELIO IŠVEŽIMUS PRISIMINUS

(Pasakoja vienas liudininkas)

Tai buvo birželio pirmoje pusėje 1941 metais. Tarnavau geležinkelio įstaigoje Švenčionėliuose. Kartą su kitais tarnautojais teko man eiti stoties pakraščiui, kur susatomi atsarginiai traukiniai. Čia pamatėme, labai daug prekinį vagonų — jų galėjo būti apie 200. Darbininkai užkalinėjo visus langus, palikdami tik po mažą plyšį apačioje lango orui įeiti. Vieni kitus klausė, kam visa tai daroma? Ką galėtų juose vežti? Taip parengtus vagonus padalino tarp stotelių: Pabradė, Švenčionėliai, Ignalinas. Rodos, birželio 11 d. atvyko nemažas NKVD policijos būrys. Akylesni žmonės kalbėjo, kad ruošiamas kas tai nepaprasto, tik labai slapta, kad gyventojai nieko nesužinotų.

Birželio 13-tos dienos ankstyvą rytą vagonai jau buvo pilni žmonių: kaimiečių ir miestelėnų, vyrų ir moterų, kiekviena me vagone po 70 žmonių, kai tuo tarpu transportuojant kareivius būdavo talpinami tik po 48 žmonės. Vienas pažįstamas, kuriam pavvyko iš vagono pasiliuosuoti štai ką papasakojo: "Šviesos taip mažai lyg būtų vėlus prietemis. Savo reikalus suimtieji galėjo atlikti per tam tikslui galė vagono išpauktą skylę". Šis pažįstamas buvo Švenčionėlių geležinkelio stotyje kuro sandėlio sargas, kaip "liaudies priešas" suimtas ir su šeima atveštas į vagoną. Geri jo draugai sužinojo apie tai, prašė, kad jį paleistų. Tuomet NKVD pareikalavo už jį 300 parašų, kurie tuojau buvo surinkti, ir suimtas paleistas. Iš to džiaugsmo jis paliko ir visus drabužius vagonė. Kuomet jo kaimynai siūlė jam eiti atsiimti paliktus daiktus, jis atsakė: "Viešpatie apsaugok tik nuo bado ir vagonų!"

Tomis dienomis Švenčionėlių ligoninėje buvo suimtos 4 gimdyvės, kurios buvo patalpintos taip pat į užkaltus vagonus, kurios pagimdė kūdikius. Gal kas sakys, kad tai ne tiesa. Tačiau apie tai žino visi Švenčionėlio gyventojai.

Birželio 15 d. apie 10-11 val. vagonai pilni žmonių buvo atvežti prie Švenčionėlių stoties ir sustojo prieš mūsų namų langus. Iš viso buvo 4 traukiniai ir kiekvienas iš jų turėjo po 40-50 vagonų. Kiekvienas traukinys buvo NKVD policijos saugomas. Iš karto nesiorientavome, kas vežami. Todėl stengėmės arčiau prieiti ir sužinoti. Man paprašius sargybinio leidimą paduoti į vagoną laikraštį, buvo leista. Tuomet užkaltieji pradėjo prašyti vaikams pieno ir duonos. Beveik visi prašė vandens. Tuomet mes skubėjome į krautuvę nupirkti maisto ir jį pristatyti į vagonus. Mano brolis nunešė 16 kibirų vandens ir kiti panašiai darbavos padėdami numalšinti troškulį ir alkį. Prie vieno vagono neleido prieiti, pasirodė, kad ten buvo uždaryta apie 10 kunigų ir daugiau inteligentų vyrų.

Mums beaptarnaujant užkaltus tautiečius, atėjo garvežys kuris prisikabinęs traukinio visą ešaloną pradėjo judėti pirmyn. Iš vagonų buvo girdėti atsisveikinimo giesmės ir dainos kaip: Marija, Marija, Lietuva Brangi, mūsų Tėvynė, Lietuviais mes esame gimę, arba šaukimai: "Su diev broliai, likę Tėvynėje, nepasiduokite komunistams" ir panašiai. Traukiniui pranykus iš akių, apsidairiau aplinkui ir išvydau žmonių būrėlį, atėjusį atsisveikinti su broliais tautiečiais tremiamais ir tolimą Sibirą. Visų akyse švitėjo ašaros, kurios reikė didį skausmą ir liūdesį pasilikusiųjų širdyse.

Ką JAV užs. reik. ministeris Herter atsakė PET Seimui

Ryšium su Pavergtųjų Europos Tautų Seimo memorandumais JAV užsienio reikalų ministeriui Herterui Ženevos konferencijai susirinkus, min. Herteris telegrama atsakė PET Seimui ir patikino, kad jis Ženevos derybų metu pavergtųjų tautų reikalą turėsias galvoje. Jis derybose atkreipė dėmesį į tuos principus, kurie buvo išdėstyti Pavergtųjų Tautų raštuose. PET reikalavo Rytų ir Vidurio Europos tautų laisvės reikalą įjungti į Ženevos konferencijos dienotvarkę ir vengti su Sovietais tokių sandėrių, kuriais būtų patvirtinta ir prailginta sovietinė tų kraštų okupacija.

Tarptautinio Eucharistinio Kongreso belaukiant

Praskambėjus paskutinėms tarptautinio Eucharistinio Kongreso giesmėms Rio de Janeiro mieste, popiežius Pijus XII tarė lemiantį žodį, jog sekantis kongresas galės būti rengiamas 1960 metais Bavarijos sostinėje Miunchene. Popiežius Jonas XXIII savo pirmtako sprendimą pripažino ir patvirtino. Tuo būdu kelias 37-tam tarptautiniam Eucharistiniam Kongresui tapo laisvas.

TRUMPOS ŽINIOS

• Kuršių pajūry vienas lietuvis žvejas radęs 1350 gramų sveriantį švedų pinigą, kurio vertė lygi tuolaikiniam taleriui. Pinigą perduotas Klaipėdos muzėjui.

• Varšuva. Ant stogo Grand Hotel įrengta aikštė helikopterams nusileisti, kuris vežios keleivius iš aerodromo į hotelį. Tai pirmas hotelis Europoje su tokiu įrengimu.

• Balandžio 10 dieną iš Maskvos nuskrido lėktuvu į New Yorką Antanas Iganius, 77 metų amžiaus. Nepriklausomos Lietuvos laikais jis buvo policijos valdininkas. Atėjus bolševikams buvo išveštas į Sibirą. Atsikvietimas pavyko dėka A. Stevensono asmeninės intervencijos.

Persekioja lietuvius

Punske, dabartinėje Lenkijoje, prie Lietuvos sienos, gyvena nemaža lietuvių. Nors komunistinės Lenkijos valdžia nėra tokia griežta kaip Lietuvoje, bet paskutiniu laiku pradėjo ir Punsko lietuvius persekioti. Suėmė jų vadus ir ištrėmė į kitas sritis. Punske veikia lietuviška mokykla, bažnyčioje laikomos lietuviškos pamaldos. Daug paramos jiems suteikia BALFas, siųsdamas drabužius, maistą, vaistus ir lietuviškas knygas.

C. VERAX

¿Se volverá a olvidar el problema fundamental?

Toda reunión de los representantes del mundo libre con los voceros del imperialismo soviético para resolver los problemas de la guerra fría, siempre suscita más preocupaciones que esperanzas. Puesto que la larga y triste experiencia demuestra que, solamente una de las partes llega con buena voluntad a esas conferencias internacionales. El Kremlin siempre interpreta las negociaciones con el mundo libre solamente como una debilidad de los occidentales y su afán de eludir a cualquier precio la tercera guerra mundial. Si en tales negociaciones los Soviets no obtienen otros resultados palpables, por lo menos ganan al utilizar las tribunas de las conferencias internacionales para su propaganda, buscando producir el efecto en la opinión de las masas, de que ellos son los verdaderos pacifistas y negociadores de buena voluntad, achacando la responsabilidad por todos los fracasos a "los capitalistas imperialistas". Mediante esas tácticas los Soviets, además, buscan ganar tiempo, quebrantar el frente de los libres y otros fines inconfesables. A quien haya estudiado algo más profundamente la naturaleza del comunismo y observado en la realidad sus métodos imperialistas, no le cabe ninguna duda, qué fines persiguen los bolcheviques habiendo provocado cínicamente el pro-

blema de Berlín y formado pretextos para nuevas conferencias de los "grandes".

Mucha preocupación es sentida especialmente en las esferas responsables de los exilados y emigrantes de las naciones cautivas de Europa. Todos ellos comprenden que, tras los temas del problema de Berlín, la reunificación de Alemania y la paz mundial, se esconde la primordial finalidad soviética de ganar el reconocimiento directo o indirecto del actual status quo en Europa, es decir, la legalización de las conquistas del imperialismo soviético. Empero, la base de una paz justa y estable es obligar a que los agresores armados devuelvan aquello que han arrebatado.

Cuando el Kremlin exige que los occidentales se retiren de Berlín, ¿acaso estos occidentales no poseen menos derecho y obligación de exigir que los soviéticos se retiren de Lituania, Letonia, Estonia, Polonia, Checoslovaquia, Hungría, Rumania, Bulgaria, Albania y también de Alemania Oriental? Tal como observa justamente el profundo pensador norteamericano Mons. Fulton J. Sheen "en cambio de estar en la defensiva, ¿acaso no tendríamos que dirigir nuestros esfuerzos no tanto hacia las continuas negociaciones con los soviéticos, como a la exigencia de libertad e independencia para la sojuzgada Europa Oriental y

Bažnyčia prieš masonus

Katalikų Bažnyčia griežtai draudžia katalikams priklausyti masonų ložėms. Pirmąjį už draudimą yra paskelbęs popiežius Klemensas 1738 m. t. y. 21 metais vėliau nuo oficialaus masonų įsisteigimo 1717 m. Vėliau draudimas pakartotas kitų popiežių.

Central? El ladrón no se perturba tanto, como cuando es sorprendido con las cosas robadas".

Los Soviets continuamente provocan nuevos conflictos y nuevos puntos de problema, con el único fin de distraer la atención mundial del problema fundamental — LA LIBERACION DE SUS YA SOJUZGADAS NACIONES. Sentarse a la mesa de las negociaciones con los criminales internacionales cuando Moscú así lo desea, olvidando el destino de los muchos millones de inocentes víctimas de las diversas naciones esclavizadas, resulta solamente un fortalecimiento de los apetitos agresores.

En beneficio de la verdadera paz es ineludiblemente necesario recordar valiente y francamente en primer término, el destino de las víctimas del imperialismo soviético, y entonces se hará más visible, por qué hasta el presente resultó imposible la solución de los distintos problemas con los Soviets. Mientras que Europa y Asia sigan divididas en libres y sojuzgadas, ¿cómo pueden ser posibles la reunificación de Alemania, la liquidación del problema de Berlín, la consolidación de la seguridad mundial y la liquidación de la guerra fría? Los romanos de la antigüedad, primero de todo, les dirían: Redde, quod debes!

Maskva išrado kad lotynų raidynas kenkia sveikatai

Jau prieš kurį laiką slaptais kanalais per Londoną laisvąjį pasaulį pasiekė žinios iš Maskvos, kad, jau nuo 1954 m. sovietinio akademiko L. Gaponenko įtaigojamas lotynų raidyno Baltijos valstybėse pakeitimas rusiškuoju, pastaruoju metu įgauna konkrečias formas. 1958 m. Maskvos Mokslinis poligrafijos institutas paruošęs pavyzdinius naujojo raidyno rašmenis, kurie per dabartinį septynmečio plano laikotarpį turėtų laipsniškai pakeisti lotyniškąjį raidyną Baltijos valstybėse. Šiai rusų nacionalistų rusifikacinei užmačiai sugalvotas labai savotiškas pagrindas: esą lotynų raidynas kenkia lietuvių, latvių estų sveikatai ir todėl sveikatos apsaugos sumetimais būtina pakeisti sveikatai nekenkiančiu rusiškuoju raidynu, kurį maždaug šimtą

metų labai norėjo primesti Lietuvai cariniai satrapai Kaufmanas, Valujėvas Muravjevas ir kt.

Kadangi visas Maskvos pasirengimas laikomas didele valstybine paslaptimi, tai lig šiol trūksta betkurių oficialių duomenų apie tai, kas iš tikrųjų Gaponenko planu bus pagaminta. Neoficialiai kursuoja dvi versijos. Pagal vieną jų dabartinį Baltijos valstybių lotyniškąjį raidyną pakeisias dabartinis rusiškasis raidynas. Pagal antrąją versiją vietoje lotynų raidyno bus įvestas Baltijos valstybėse ne grynai rusiškasis, bet tam tikras tarpinis raidynas, artimas rusiškajam. — Sunku tikėti, kad tokie fantastiniai planai būtų bandomi vykdyti gyveniman. Tai sukeltų netik Pabaltijo tautose, bet ir visame kultūringame pasaulyje tikrą audrą.

Iš lietuviškų sodybų išėjo pirmieji mūsų tautos kovotojai ir švietėjai, iš jų išėjo vėliau Lietuvos atstatytojai ir kūrėjai, iš jų karo metu išėjo laisvės kovotojai. Todėl rusai šiandien naikina lietuviškas sodybas, kad jose kaip tik yra pats didžiausias pasipriešinimas maskoliams.

Okupuotoje LIETUVOJE

Kolchozininkai propagandinės literatūros neperka

Kolchozininkai propagandinės literatūros neperka. Propagandinė literatūra krašte mažai perkama. 1957-58 metais buvę išleista eilė "naudingų knygų", apie pirmųjų patyrimus ir pan., kurių bendras tiražas siekė daugiau kaip pusę milijono egzempliorių, "tačiau ši literatūra eilėje rajonų labai silpnai pasiekia skaitytojus." Vievio, Molėtų, Veisiejų rajonų knygynai visiškai atsisakė platinti kai kurias knygas o Jiezno, Prienų, Tauragės, Pandelio, Radviliškio ir kituose rajonuose buvo parduota vos po 2-3 egzemplioriai tokios knygos, kaip "Materialinio suinteresuotumo kėlimas kolūkiuose". Iš tų pasisakymų aiškėja ke li būdingi dalykai:

1. Didžiuliais tiražais išleidžiama propagandinė literatūra, kurios mažai kas perka. Dabartinės Lietuvos knygų leidybos statistikoje paskiau jau operuojama milijoniniais tiražais.
2. Aiškėja, kad netik eiliniai kolchozininkai tų leidinių neperka, bet ir rajonų knygynai jų kratosi, nenori nė platinti, iš anksto žinodami, kad niekas iš to platinimo neišeis.
3. Žmonės prieš kolchozinę sistemą yra tiek nusistatę, kad kratosi tokio leidinio, kurio viršelyje mato nemėgstamą žodį "kolūkis".

(E) I Lietuvą atvyko grupė ukrainiečių mokinti kolchozininkus kukurūzus auginti ir nuimti. Grupė atvyko iš Odesos rajono. Apmokę grįš vėl į Ukrainą. Sovietams su kukurūzais Lietuvoje iki šiol ne labai sekėsi. Ar šiemet seksis geriau, parodys ruduo.

(E) Komunistiniams internatams steigti gegužės 24 d. spaudoje ir per radiją paskelbtas vi sasajunginis nutarimas. Nutarimas įpareigoja per septynmetį internatų skaičių padidinti 14 kartų, palyginti su dabartiniu moksleivių internatų skaičiumi. Internatai, kaip žinoma, turi tikslą atjungti vaikus nuo namų aplinkumos ir tėvų įtakos, sten giantis jiems įdiegti komunistines pažiūras jau iš jaunų dienų.

(E) "Iš Vilniaus į Kazachstaną išvyko dar 38 merginos", pranešė Vilniaus radijas gegužės 24 d. Jos visos "pareiškios norą dirbti dirvonaujančių ir plėšinių žemių rajonuose". Tai esanti šiais metais jau antroji mergaičių savanorių grupė, išvykstanti į Ustanaujaus sritį. Ten dirbs sovchozuose. Išvykusiųjų tarpe buvo audėjų, mechanikų ir šiaip dirbtuvių darbininkų ir specialisčių. O Kazachstane jos "įsisavinsią" naujas specialybes: karvių melžėjų, kiaulių daržininkų, sodininkų ir pan. Dalis išvykusių — komjaunuolės.

(E) Jūros žvejus skatina stoti į partiją. Kad žvejais, žvejojant čiais Šiaurės Atlante, būtų galima geriau pasitikėti, komunistų partija atrinko tam tikrą skaičių žvejų ir prispyrė juos stoti į partiją. Vilniaus radijas geg. 24 d. pranešė, kad šiemet ekspedicinis silkių žvejybos bazės komitetas į kompartijos narius priėmęs 40 asmenų. Daugelyje tralerių sudarytos pirminės partinės organizacijos (kuopelės). Matyti einama prie to, kad nepartiečiams žvejams iš viso nebeduos plaukioti.

E. SULAITIS

ŠVENTASIS KARAS

Sovietinė grėsmė laisvajam pasauliui yra žinoma jau ne nuo šios dienos. Metai iš metų, arba net diena iš dienos politikos žinovai ar žurnalistai, spaudoje gvildendami mintis apie komunistų planus užvaldyti pasaulį, reikalauja pasipriešinti komunistiniam imperializmui pačioje jo užmačių užuomazgoje. Tačiau dar iki šiandien mes matome, jog konkrečių pastangų šiam reikalui dar maža daroma.

Jau 1947 metais britų žurnalistas Alexander Cliffordas, sugrįžęs iš Rusiškios viešnagės alarmiškai pareiškė: "Nedarykite klaidos! Stovime prieš šventąjį karą". Cliffordas jau tada buvo įsitikinęs, kad komunizmas yra religija, turinti savo dogmas, savo garbinamus šventuosius ir kankinius: kad toji religija siekia universalumo — yra pasiryžusi užvaldyti visą pasaulį; kad ji yra netoleranti, fanatiška, be skrupulų; kad komunizmas yra kovos religija ir jos pasekėjai atkakliai kovoja diplomatinėje, politinėje, ideologinėje plotmėje su priešais - nekomunistiniu pasauliu, nes jie yra fanatiškai įsitikinę, jog galutinė komunizmo pergalė pasaulyje yra neišvengiama.

Cliffordas jau tada visai teisingai pastebėjo, jog pasauliui trūksta to neapčiuopiamo veiksnio, kuris galėtų atsversti komunistinį tikėjimą ir jam pasipriešinti. Jis tada teigė: "Vienintelis tinkamas į jį (komunistinį tikėjimą) atsakymas yra kitas tikėjimas — pozityvus ir konstruktivus, pajėgus užvaldyti

žmonių mintis ir pastumėti juos į kryžiaus žygį". Ir čia žurnalistas abejodamas paklausė — "Ar pasaulis jį turi?"

Britų žurnalistas tada, o taip pat ir mes šiandien, nenumatome tokio galingo atoveiksmio, kokiu viduriniams amžiais prieš fanatiškojo islamo ekspansiją buvo krikščioniškasis entuziazmas. Tada į Sliffordo straipsnį atsiliepė Daily Mail laikraštis, kuris savo vedamajame klausė: "Ar medžiaga gali sunaikinti mintį? Ar ką padėtų karas?"... Čia laikraštis turėjo mintyje va kariečių persvarą ginklais, medžiaga, ko toli gražu dar nėra pakankama, todėl toliau rašė:

"Rusams, kaip ir kiekvienam yra aišku, kad pirmąjį rundą (ginklų karą) Amerika galėtų laimėti. Antrojo rundo laimėjimas jau priklausys nuo to, ar Amerika atominę bombą panaudos tik kaip nuogą jėgą, ar kartu su tuo eis konkreti, pozityvi politika, kuri žmoniją patrauktų... Amerikai tenka apsispręsti, ar ji pakankamai turi dvasinių ginklų, kurie eitų išvien su fiziniiais. Ar ji gali pasauliui pateikti priimtina moralinį, politinį, socialinį ir ūkinį sprendimą?"...

Tuo kart Daily Mail toliau savo straipsnyje pažymėjo, jog atmetė komunistinį pasaulio ateities sprendimą. Vakarai savojo dar nėra sukūrė. Dėl to "Amerika rašė Daily Mail) karštingai svyruoja prieš pasirinkimą: dabar arba niekad. Jeigu komunizmas žada padaryti Sovietus labai pavojingais, tai, aišku, dabar pats laikas nuskinti tą pum-

purą, kol jis dar neišsiskleidęs... Amerika laukdama aiškiai pralošia. Sovietai tuo tarpu gali pasigaminti atominį ginklą. Yra bemaž tikras dalykas, kad komunizmas per tą laiką pasaulyje plės. O tada grynai fizinis susikirtimas jau būtų toks baisus, kad sunaikintų abi šalis"...

Kaip matome, Amerika tada nepadarė pirmojo ("dabar") pasirinkimo, todėl išėjo, jog ji turi sutikti su antruoju — jau reikia kovoti ne tik prieš komunistinę ideologiją (religiją), bet ir prieš jų techninę pažangą (medžiagą), kur paskutiniųjų 12 metų laikotarpyje jie padarė didelę pažangą.

Teisus tada buvo mūsų cituotasis laikraštis, sakydamas, kad Amerika laukdama aiškiai pralošia, nes Sovietai gali pasigaminti atominį ginklą. Taigi Šian dien jau aiškiai matome, jog Amerika šiame reikalui jau pralošė: Rusija ne tik turi atominį ginklą (amerikiečių nuopelnas) bet ir neblogas raketas.

Anksčiau propaguotas šventasis karas prieš komunistinį pasaulį, šiandien, nors ir nedaug duodantis realių vilčių, dar gali atnešti konkrečias pasekmes. Tačiau dabar kiekvienas praleistas mėnuo dirba sovietų naudai, lygiai taip pat, kaip ir augš tieji Amerikos sluogsniai, kurie propaguoja kultūrinį bendrabavimą su Maskva, arba tie, kurie siūloms padėti sovietų septynmečio planui. Tik vieni — būdami grynai naivūs su vaikišku galvojuimu, tiek kiti — nori savo kišenės padidinti dolerių skaičiumi, gyvena vien tik dabartimi, visai nežvelgiant į ateitį, kuri pasaulį grąšina komunistinės ideologijos pergale.

Sekmadienio Dienėiai

JĖZUS IR MARIJA SIBIRĖ

Skaitytojai jau bus girdėję vieną žinutę, kuri prieš kiek lai ko pasauliniu mastu pasklido ka talikiškoje spaudoje. Vatikano dienraštis ją užvardino: Jėzus Sibire. Šiame Apaštalu Sosto laikraštyje skaitėme, kad Vakarų pasaulį per gelešinę uždangą pasiekė vienas laiškas, kuris esąs vertas dėmesio kiekvieno kataliko, turinčio tikėjimo laisvę, galinčio be trukdymų įieškoti paguodos prie Švenčiausio Sakramento, dalyvauti šv. Mišių aukoje ir priimti šv. Komuniją. Tą laišką parašė viena senutė vokietė, ištremta į Sibirą. Kol raštas pasiekė jos šeimą, tu rėjo pereiti eilę sunkenybių. Laiškas prasideda katalikišku pasveikinimu: Garbė Jėzui Kristui. Toliau Šventojo Sosto dienraštis tęsia tos senutės tremtinės žodžius:

„...Visuomet meldžiausi, jog Viešpats suteiktų malonę, kad vieną dieną galėčiau dalyvauti šv. Mišiose ir priimti šv. Komuniją. Jis mus iš klausė! Prieš tris savaites atvyko pas mus kunigas iš Lietuvos ir auštant atlaikė mūsų vargingoje būstinėje trejas šv. Mišias. Kokia buvo mums katalikams neapsakoma paguoda, galint po dvylikos metų atlikti išpažintį ir priimti Jėzų! Jūs galite gerai įsivaizduoti. Ne, to negalite, kadangi jūs turite Jėzų ištisą dieną savo tarpe...“

Taip perdavė naująją Apaštalu Sosto laikraštis. Netrukus po to lietuviškoje spaudoje pasirodė kita žinia apie Sibiro tremtinių lietuvių ranka parašytą maldaknygę, vardų: Marija, gelbėk mus. Ši maldaknygė iš Sibiro gauta laisvame pasaulyje. Ją išleido „Ateitis“ (918 Willoughby Ave. Brooklyn 21 N. Y. USA, kaina 1 d.) Lietuviai leidinių uoliai perka. Verta ir skaitytojams šio leidinio keletą minčių pasisavinti, jautriai įsijauti į tą dvasią, jausmus ir troškimus, kuriais gyvena mūsų

tautiečiai skaudžioje Sibiro tremtyje. Žymia dalimi maldų rinkinėlįje pasireiškia marijaninė dvasia. Prie jos čia ir sustosim.

Jau pats knygutės užvardinimas „Marija, gelbėk mus“ daug pasako apie Marijos Žemės ištremtųjų vaikų viltis, kurias jie sudėjo į savo Dangiskąją Karalienę. Štai, vakarinėse maldose Sibiro tremtiniai meldžiasi:

„Marija, Tavo gailestingumo šaukiuos... Marija, nuliūdusiųjų linksmintoja, paguoski krau-

Marija,
išgelbėk
nuo prieš
baisaus!

jų ir ašaromis apšlakstytos žemės vaikus tremtinius ir mūsų širdis, pilnas ilgesio, kančios ir vargo. Marija, maldauju pagalbos Tėvynės gynėjams, maldauju tikro poilsio gyvybę paguldžiusiems už savo žemę, maldauju taikos ir ramybės savo kraštui ir išvargusiam pasauliui. Marija, keliu savo nuvargusias rankas į Tave ir prašau melsti Dievą, kad atleistų mano ir mano namiškių ydas, klaidas, netobulumus ir nuodėmes“.

Šventų Mišių auka užbaigiamą sekančiais:

„Marija, gelbėk krauju ir ašaromis, pasiukojimu, pasiryžimais ir meile išpuoštą žemę. Marija, sužadink mūsų krūtinėje milžinų galią, išlaikyk skaisčią Tautos dvasią, kurią mūsų bočiai per amžius ugdė. Marija, apšviek klystančius, gelbėk mirusius karžygius, leiski prisikelti mūsų šventai Lietuvai, kad kitų tautų tarpe šviestų, spindėtų, kaip šviesi žvaigždė, ir garbintų Tavo Sūnaus ir Tavo begalinį gailestingumą ir meilę“.

Tremtinių kelias Sibire - nuo latiniškos kryžiaus kelias. Apmąstant Kristų, nešantį kryžių, ketvirtoje stotyje, kur Jėzus susitinka sopulingąją savo Motina, iš tremtinio širdies trykšta šie žodžiai:

„Du žibintai - saulė ir mėnulis, mylimiausias Sūnus ir kil-

niausia Motina susitinka išganyklos kely. Dvi širdys yra jautriausios mūsų vargū, nelaimėms. Skausmingoji Motina, padėk mums suprasti dabartinio vargo esmę. Padėk mums greitai sugrįžti į tavo numylėtą žemę, ir kiekvienam atrasti kelią į laimingą amžinybę“.

Kreipimasi į šv. Moniką užskleidžia mintimi į Mariją:

„Švč. Motina Marija, skausmo išgeltomis širdimis šaukte šaukiamės tavo pagalbos. Išmelski

Popiežius apie Lietuvius

(E) Popiežius Jonas XXIII gegužės 7 d. atlaikė mišias šv. Matildos koplyčioje Vatikane Slo-

mums šv. Monikos dvasios jėgų ir patvarumo“.

Į visų malonių Tarpininkę iš kankintas tremtinys šaukiasi:

„Nuvargom, apmirė mūsų jausmai sustingo širdys, nebesusigaudom savo mintimi. Marija Malonės Pilnoji, Tu visų Malonių Tarpininkę, sugraudinti širdimi keliame į Tave savo maldavimo rankas, atgaivink mums, sakyki mums, ko trokšta iš mūsų tavo numylėtas Sūnus. Mes trokštame visiškai paklusti Jo Valiai. Maloningoji, parodyki mums naujame spindėjime gyvo tikėjimo nemirštamą vilties ir nežinančios ribų meilės žvaigždes. Padėki man ir mano Tautai nugalėti visas kliūtis, kurios užstoja kelią į Tavo Sūnaus glėbį, į Švč. Širdies turtų gausybę“.

Pagarba, meilė tėveliams - gyviems ir mirusiems - yra viena iš gražiausių lietuvių būdo savybių. Šis tarsi kankinių krauju rašytas maldų rinkinys baigiamas meldžiantis už mirusius, greičiausiai tame pačiame Sibire, tėvelius:

„Marija, Nusidėjėlių Gynėja Nuliūdusiųjų paguoda, Gailestingumo Motina skausmo perpildyta širdimi maldauju pagalbos savo mirusiems tėveliams kurie mūsų šeimą savo darbu ir rūpestingumu saugojo ir globojo. Marija, išmelski jiems viečiausio susitaikymo su tavo Sūnumi, kad jie iš aukštybių mus vėl vestų ir išvestų iš visų gyvenimo pinklių, bedugnių, iš visų su andrų, iš visokių pagundų. Amen“.

Šiame maldų rinkinėlįje bendrai vaizdžiai atsispindi aukštas lietuvių kataliko tremtinio dvasinis subrendimas, didžiadvasiškumas. Didžioje kančioje jis nepalūžta, nekerštauja, pilnai atsiduoda Dievui, Marijai. Jis kryžių kančią įprasmina kaip auką už save, už Tėvynę. Sklaidant šiuos brangius lapus prisimena vieno jauno lietuvių kunigo žodžiai. Jis dešimtmetį iškentėjo žiauriosios Vorkutos kasyklose. Po to savanoriškai išvyko į Sibiro gilumą, kad patarnautų tau-

vakų, Škotų ir Lietuvių kolegijų auklėtiniams. Po pamaldų šv. Tėvas tarė susirinkusiems keletą žodžių. Jis tarp kitko priminė kad pažįsta gerai trijų kolegijų kūrimosi istoriją ir jaučia joms daug prielankumo. Kreipdamasis į lietuvius, Popiežius pavadinė šv. Kazimierą „gražiausių dorybių gėlė“, pražydušią Vilniuje. Jis pareiškė, kad nepažįsta mūsų krašto, nebent sekdamas įvykius ir Lietuvos istorinį vystymąsi. Tačiau, pabrėžė Popiežius, ši šalis yra ypatingai gerbtina, nes yra paskleidusi įvairiuose pasaulio kraštuose savo sūnų proto jėgą ir jų mokslo tvirtybę. Ant galo Jo Šventenybė ragino visus susirinkusius būti tvirtiems tikėjime, pernešti su dvasios tvirtybe visus sunkumus ir būti taikos, giedros ir džiaugsmo skleidėjais.

Romos lietuviai gegužės 13 d. atnaujino savo ir tautos pasiukojimą Švč. Marijos Širdžiai Pamaldos įvyko šv. Kazimiero kolegijoje. Iškilmingas šv. Mišias atlaikė ir pamokslą pasakė kun. dr. Vytautas Balčiūnas. Po to įvyko Marijos garbei akademija, kurioje kun. dr. Stasys Žilys išsamiai kalbėjo apie Bažnyčios ir Marijos santykį.

Už tai dabar vėl peniolikai metų nuteistas. Jis viename laikraštyje pratarė: „Tikro trokštu ir meldžiu, kad pilnai išsipildytų Dievo valia“.

Apie lietuvių katalikų Sibiro tremtinių didvyriškumą, tikėjimą ir tautinį gajumą ne kartą prabilo ir svetimtaučių spauda. Štai, ir apie šį lietuvių kankinių maldų rinkinį teko skaityti pilnus nuostabos ir pagarbos atsiliepimus.

Tėvynėje, Sibire ir kitur daugybė tautiečių jau sudėjo augščiausią auką, gyvybės auką. Daugelio kitų kilni auka tebesitėsia. Mes, tai jautriai prisimindami, savo kasdieniais gerais darbais ir malda galime sekmingai prisidėti, kad Dangus duotų lietuviui kančioje atsparumą, kad jo kryžiaus kelias sutrumpėtų, kad Kristus, Marija pagaliau triumfuotų ir Sibire.

Kun. S. Matulis MIC

KAIP MUS IŠVEŽĖ Į SIBIRĄ

(TĘSINYS)

Lietuvių santykiai su kitų tautybių tremtiniais buvo kuo geriausi, gal dėl visų bendro likimo. Puikus lietuvių brožas buvo ir tai, kad lietuviškas jaunimas nesudarydavo mišrių šeimų. Man žinomas tik vienas atsitikimas, kada lietuvis vedė rusę, tačiau ir tai įvyko tik dėl to, kad tame miško kirtimo punkte nebuvo nė vienos lietuviutės.

Įvairių įstaigų ir įmonių vadovai lietuvius labiau už kitus vertindavo - už jų darbštumą ir žymiai mažesnę patraukimą prie degtinės. Pasiliusuoti iš darbo lietuviui buvo ir yra labai sunku.

Vieni grįžo į Lietuvą legaliai, kiti nelegaliai.

Daugumas lietuvių 1946/47 metais gavo pasus be apsigyvenimo vietovės nurodymo, t. y. pasuose nebuvo įrašyta jokių

straipsnių, kliudančių judėti.

Pasinaudodami tuo, jau 1946 metais daug lietuvių be jokios NKVD žinios grįžo į Lietuvą. Dalis lietuvių atvažiavo visai be pasų, sunaikinę specialias tremtinių „spravkes“. Gauti naują pasą nebuvo sunku.

Pilna Lietuva buvo tuomet jau prigužėjusi įvairaus plaukos rusų valdininkų, kurie su vietiniais valdininkėliais - partiečiais kartais už pinigus išduodavo pasus, kelionės bilietus ir kitus dokumentus, nors už visą nulupdavo dideles sumas. Vieno Lietuvos miesto viename milicijos skyriuje už pasą reikėdavo mokėti 3.000 rublių.

Grįžusiems be dokumentų tautiečiams, neturintiems pinigų, prisedavo slapstytis. Man yra žinoma viena moteris lietuvi, kuri nuo 1946 m. išsislapstė be dokumentų iki 1953 metų. Ji nebuvo antrą kartą gražinta Sibiran.

Gaudo ir tremia iš naujo.

Tačiau nuo 1949 m. pradžios prasidėjo grįžusių tremtinių areštai, todėl daugumas tokių žmonių neturėjo pastovios gyvenamosios vietos. Daugelis gyveno nelegaliai, didesniuose miestuose, kaip Kaune, Vilniuje ir kt. Nemažai tremtinių slapstėsi ir kaimo vietovėse.

Areštuotus tremtinius kalindavo tose vietose, iš kur jie buvo išvežti. Vyresniojo amžiaus lietuviams tremtiniais buvo pritaikytas baudžiamojo kodekso 83-sis straipsnis, t. y. priteista 3 metams laisvės atėmimas ir laikymas koncentracijos stovykloje, po ko etapu turėjo būti sugražintai į pirmąją trėmimo vietą Komi respublikoje, Kazakstane, Altajaus srityje, ar kitur.

Kai kuriems mano pažįstamiems visi trys metai praėjo tardomuosius kalėjimuos, net nesudarius bylos. Nemaža senyvo amžiaus, paliegiusių tremtinių moterų atliko bausmę Šilutės stovykloje.

Keliaujant antrą kartą į Komi, teko pabūvoti keliuose kalėjimuose ir persiuntimo punktuose („perasilka“). Beveik visi grįžę tremtiniai buvo vėl suimti ir apie 1950 m. pabaigą jau laikomi kalėjimuose, lageriuose, o dalis jau buvo sugražinta į pirmąją trėmimo vietas. Masiams grįžusiųjų gaudymams prasidėjus, kai kuriems tremtiniais pavyko patiemis už savo pinigus sugrįžti atgal į trėmimo vietą. Tokiems asmenims, prisistačius NKVD būdavo atimami pasai ir vėl išduodamos „spravkės“. Didelių represijų tokiems nebuvo taikoma.

Leningrado kalėjimuose - daug lietuvių.

Tie, kurie etapu buvo sugražinti į Komi ir kitas trėmimo vietas, iškentėjo nepaprastai daug vargo. Dar daugiau nukentėjo nuteistieji trims metams, nes dažnai buvo laikomi bendrai su kriminalistais. Etapo metu politinių tremtinių dalis buvo maišoma su kriminaliniais

nusikaltėliais, o šie pakeliui ainiems atimdavo geresnius drabužius ir maistą ir kt.

Daugumas tremtinių, tremiamų atgal į Komi perėjo Leningrado persiuntimo kalėjimą. Tai didžiulis pastatas su daugybe kambarų, kuriose sukišdavo 80 - 120 kalinių. Leningrade teko sutikti daug lietuvių, dalyvavusių laisvės kovose nuteistų po 25 metus. Mano kameroje iš tų 80 kalinių buvo daugiau kaip 30 lietuvių, 16 latvių, apie 10 estų, keli lenkai, du žydai, du rusai ir vienas vokietis. Viso čia buvo aštuonių tautybių žmonių. Politinių kalinių kameroje vyravo švara, tvarka ir sugyvenimas. Vienas stengėsi kaip nors kitam padėti, kitą užjausti, paguosti, dalindavosi maisto ištekiais ir panašiai. Kadangi kalėjiminis režimas čia nebuvo per daug griežtas, tai kaliniai kameroje surengdavo įvairius saviveiklos pasirodymus. Kiekviena tautybė galėjo pademonstruoti savo liaudies meną.

(Nukelta į 5 psl.)

MOKSLAS - MENAS - LITERATURA

J. GOBIS

TRIUŠMAS DĖL B. PASTERNAKO ROMANO

Rusų rašytojas Boris Pasternakas savo didelį romaną *Doctor Živago* pirmiausia atidavė italų firmai, kuri jį išvertė savo kalbon ir išleido. Ši knyga sukėlė sensaciją visame Vakarų pasaulyje ir greitai buvo išverstas į anglų, prancūzų, olandų, vokiečių ir kitas kalbas. Jos autoriui buvo suteikta Nobelio premija. Pagaliau pasirodė ši knyga ir originalioje rusų kalboje, bet ne Rusijoje, o Vakaruose. Sovietų spauda sukėlė triukšmą, kai jau buvo skirta autoriui Nobelio premija. Jų spaudoje Pasternakas buvo iškliotas kontrarevoliucionierium, pasidavėliu kapitalizmui ir buvo priverstas atsakyti Nobelio premijos.

Vyriausias romano veikėjas dr. Živago yra poetas, meno filosofas ir gydytojas; jį Pasternakas rodo veikiantį caristiniame režime Maskvoje prieš pat I pasaulinį karą, karo fronte, pirmosios ir antrosios Rusų revoliucijos sukuriuose, grįžusį į Maskvą iš fronto, vėliau dirbantį Juratine prie Uralo, vėliau priverstinai dirbantį partizanų grupėje už Uralo, pabėgusį atgal į Juratiną ir grįžtantį į Maskvą, kur jis nuo širdies smūgio miršta gatvėje. Dr. Živago sveikino sovietinę vyriausybę ir jos revoliucines gyvenimo reformas bet greitai pajuto, kad revoliucija nuasmenina žmogų, kad bolševikų užsimojimas duoti višai žemei kitą gyvenimo formą, padarė žmogų be sąžinės ir moralės. Žmogus žmogui pasidarė priešas: kelyje ypač miške buvo baisu sutikti žmogų, nes niekas nebuvo tikras, kad jį be išėjimo nenušaus, nežiūrint ar jis baltas, ar raudonas. Kovos tarp raudonųjų ir baltųjų vienuodai žiaurios: raudonieji su baltaisiais ėjo tiesiog lenktynių žiaurume: kiekviena pusė žiūrėjo įbaiminti savo priešininkus, kad baime ir žiaurumu lai-

mėtų kovą. Vienu žodžiu revoliucija padarė žmogų baisesnį už plėšrią žvėrį.

Romanas parašytas socialistinio realizmo dvasioje: visas laikotarpis pradėtas carizmu ir baigiant stalinizmu, atvaizduotas be jokio pagražinimo, konkrečiais rusiškojo gyvenimo faktais, kurių negalėtų nepatys komunistai šiandien užginčyti. Tačiau komunistai Pasternaką viešai pasmerkė. Taip pat ir rusai monarchistai Pasternaką smerkia prie "uždarytų durų", nes Pasternakas pasakė, jog caras Nikolajus II buvo silpnavalis tiros, kurio vardu buvo daroma taip pat daug žiaurumų. Rusų monarchistai nepripažįsta Pasternakui Nobelio premijos.

Įdomu, kad ir Izraelio premjeras Ben-Gurion pareiškė nepasitenkinimą, kad Pasternakas būdamas žvdu kilmės, neišdri-

tus, žydų naikintojus ir kankintojus kurie caristiniiais laikais buvo toleruojami.

Skaitant šį romaną, jauste jaučiama, jog Pasternakas myli Kristų kaip žmogaus asmenybės gynėją ir saugotoją, nes iki Kristaus žmogaus asmuo buvo niekis, tik Kristus pastatė žmogaus asmenį naujoje istorijos šviesoje. Pasternako, kaip ir Dostojovskio raštuose iškyla rusų sielai nuolat aktualūs gyvenimo, mirties ir nemirtingumo klausimai. Autorius, kaip L. Tolstoj dažnai cituoja Šv. Rašto posakius ir rusų liturginių giesmių posmus. Visa tai rodo, kad Pasternakas yra religingos sielos rašytojas ir galbūt jo romanas komunistams labiausiai nepatinka dėlto, kad jame nėra antireliginio pašaipos jausmo iriešingai, jame randamas nuolatinis pozityvus santykis su Kristumi ir jo mokslu.

Šiame romane komunistams valėjo nepatikti ir tai, kad ja-

Žvilgsnis į Trakus

ses pasmerkti rusiškojo antisemitizmo (neapykantą prieš žydus) Pasternakas tačiau savo romane smerkia rusų antisemitis-

me pavaizduota revoliucija lyg koks slobinas ryja savo tautos vaikus. Kaip ten bebūtų, komunistams šis romanas yra kaip

I RYTUS

BUVUSIO SIBIRE TREMTINIO EILERASTIS

*Dunda ir dunda traukinio ratai,
Rieda ir rieda vagonai juodi.
Saulės nebėra, saulė nemato,
Ką veža į rytus vagonai juodi.*

*Jokia šviesa neapšviečia vagonų,
Tamsa tik, tamsa ir tamsa nerami.
Šautuvų vamzdžiai vien blizga peronus.
Vis rieda į rytus vagonai juodi...*

*Blaškos ir blaškos garvežio dūmai,
Laimė manoji su dūmais kartu.
Laisvės idėja vagonuose žūna,
Laisvei iš purvo pakilti sunku...*

*Veža ir veža. Niekas nemato,
Ką veža į rytus vagonai juodi.
Dunda ir dunda traukinio ratai,
Ratuose kūnai pražūsta jauni.*

Sibiras, 1952 m.

- Dail. P. Dumšaitis savo kuriniais garsėja Pietų Afrikoje. Jo kurinių yra įsigijęs P. Afrikos sostinės — Capetown — muziejus.

• Giedra Jonynaitė, duktė dail. V. K. Jonyno ir J. Gustaitytės Jonynienės, laimėjo Amerikos valdinę stipendiją (Fulbrigh) metams gilinti prancūzų kalbos ir literatūros studijas Prancūzijoje.

Fulbrigh stipendijos komisija yra skiriama valstybės prezidento, o studentai yra valstybės departamento globoje.

Visi Amerikos Fulbrigh stipendijantai jiems skirtu laivu išvyksta į Europą rugsėjo mėn.

rakštis po oda, kuri duria. Pakeltas triukšmas kaip tik pasitarnavo įrodyti komunistų norą visomis jėgomis paslėpti nuo žmonių tą žiaurią tikrovę, kurią sukūrė jų revoliucija.

Giedra Jonynaitė šiais metais baigia Marymount kolegija, N. Y., kur turėjo pilną 4 metų stipendiją.

• Skulp. Elena Docienė dirba garsaus lietuvių poeto Maioronio biustą.

Nauja knyga

LIETUVIŠKOJI IŠEIVIJA M. Krupavičius. Žymus ir nusipelnęs visuomenininkas šiuo veikalu kruopščiai nagrinėja išėivijos tikslus ir uždavinius bei dabartinės išėivijos klystkelius, aiškiai nustato tėvynės meilės prasmę ir nušviečia dvasiško vaidmenį išėivijų tremtiniam gyvenime.

Knyga 142 psl., plastifikuotu dviejų spalvų viršeliu. Kaina: 2 dol.

Spausdino Saleziečių spaustuvė, Castelnuovo Bon Bosco, Italija, 1959 m.

PO KALNUOTĄJĄ ARGENTINĄ

(TĘSINYS)

Pavažiavus toliau vėl apie 85 km., atsiduriame prie žinomo ežero Calamuchita, turinčio virš 60 kv. km. Šio ežero pakrantėse susikūrė įvairios vasaravimo vietovės, keletos ir keliolikos kilometrų viena nuo kitos: Villa Rumipal, Villa del Dique, Embalse ir kt. Didelis ežeras, kalnynai, pušynai ir žymiai sausesnis oras nei Buenos Aires, sudaro geras ir sveikas vasaravimo sąlygas. Apie šias ir kitas vietas nekartą jau buvo rašyta laikraštyje, ar gerb. skaitytojai girdėjo iš savo giminių, pažįstamų, vasaravusių prie Calamuchita ežero. Todėl tik keliais sakiniais perbėgsiu šias vietas.

Villa Rumipal yra žinomas J. Palšio pensionatas "Lituania" ir Paulausko viešbutis "El Condor", sutraukia daug kasmet vasarotojų. Čia gyvena Matulaičių, Mikėnų ir kitos šeimos. Juozas Zavickas iš Boulogne Sur Mer ir Jonas Kyburys iš Lanus šįmet nusipirko vilas, o Vladas Slavinskas, pensininkas, planuoja pirkti vieno vokiečio milijonieriaus didelį namą su pačiais

paskutinės mados moderniškais įrengimais.

Villa del Dique gali pasididžiuoti Tėvų Marijonų vaikų poilsio namais, kur kiekvienais metais dviem pamainom po mėnesį poilsiauja, kartu ir mokosi lituanistinių dalykų mažieji lietuviai. Šią gražią vasarvietę lanko ir daugiau mūsų tautiečių, kur yra įsikūręs fotografas Pijus Bukauskas, pasistatęs 2-jų aukš. namą ir turįs dar krautuvėlę — įvairių dalykėlių atminimui iš tos vietos, J. Baltrušaitis — pensionatą ir taksį, J. Gailevičius — geležies ir dažų krautuvę ir kt. Be to, daug tautiečių turi nusipirkę ten sklypus. Tik šįmet Antanas Paršelis ir Stasys Povilonis, abu iš Avellaneda, nusipirko po didelį sklypą.

Panašiai lietuviai yra įsikūrę ir susitvarkę ir Villa Rumipal. Jų taip pat galima rasti prie Dique Molino, Alma Farle ir kitose gražiose Kordobos apylinkės vietose.

Mendoza, miestas, kuriame, kaip minėjau, ilgesnį laiką teko

pagyventi, yra medžiuose paslėptas. Turi, palyginti, nemažą gražių aikščių ir porą parkų. Gatvių šonai apšodinti medžiais kurie išstisus metus laistomi atvestu kanalais kalnų vandeni, kaip ir visi kiti augalai.

Mieste gausu taip pat ir gražių pastatų. Turi keletą — istorinių ir kitokių muziejų, eilę architektūrinio stiliaus bažnyčių, bene vienintelį visoje Argentinoje natūralinį, gamtoje specialiai įruoštą ir pritaikintą kiekvienai gyvulių rūšiai, šliužams ar paukščiams, zoologijos parką, eilę galerijų. Dabartiniu laiku statoma dar viena didžiulė galerija "Tonsa", kainuosianti per 400 milijonų pežų. O akvariumas tikrai vertas nuostabumo. Jame yra daug retų ir kitur nesutinkamų žuvų ir kitokių vandens gyvių. Šio akvariumo įsteigėjas ir direktorė, kilimo iš Rusijos, yra gyvenusi Lietuvoje ir ištekėjusi už lietuviu. Taigi, ji mums yra lyg artima. Direktorės ir jos padėjėjų kasdieninėje priežiūroje viskas gražiai klesti ir bujoja.

Mendoza miestas, išsitiesęs lygumoje, nuo Andų kalnų yra bent 20 klm. Aplink Mendoza,

o ypač arčiau upių ir kanalų, dideli plotai apšodinti vynuogynais, kurie, gerai prižiūrimi, užaugina puikių derlių. Bet ne tiek miestas su savo įvairiais kultūros paminklais ar miesto artimos apylinkės ir Sierra de la Gloria traukia žmogų, o Andų kalnai. Į Mendoza milžinus kalnus daromos kasdien ekskursijos ir ypač tuo žymiu gen. San Martin Andų keliu, nusagstytu istoriniais paminklais ir vietovėmis, teikiančiomis argentiniečiams didelio džiaugsmo ir pasigėrėjimo. Tuo keliu, kaip sako istorija, žygiavo per Andus patys gen. San Martin.

Prie vienos ekskursijos į Andų kalnus prisidėjau ir aš.

Buvo 4 val. ryto, kai keliais autobuso signalais iškvietė mane į pavojingą, bet kartu ir žavingą kelionę. Užėmiau vietą autobuse šalia senyvo žmogaus. Ekskursijos vadovas keliais žodžiais nusakė kelionės tikslą ir sutiksiantį įvairiais vingiais ir stačiais pakilimais kelią, kuriuo teks važiuoti. Padaršino ekskursantus, kad nereikia to bijoti, norspo metro kito nuo autobuso ir matytusi bedugnė. Jei kuriam pasidarytų bloga, turi tuoj

pranešti ekskursijos vadovui. Nespėjus tai padaryti — iškišti galvą per langą ir "pakelti" į Rygą".

Išvykom. Mūsų autobusus gražiai nugali pirmuosius lipimus į kalną. Nors dar tamsu, bet pakelės vietoves greit paliekam. Prabėga pro mus Villa Vicencia ir kitų miestelių siluetai. Per autobuso langus žiūrime į tolstančius vis labiau žemumoje žiburius. O mes kylam aukštyn. Pakilę į 3.000 metrų aukštumą, prie kryžium pažymėtos vietovės "Piramillo" sustojam atsiškvėpti. Apačioje oras buvęs šiltas, čia, šiame aukštyje, jau gan vėsus.

Ekskursantai atsidūsta. Dairo aplinkui, ir užsimezga kalbos. Pakalbinu ir aš savo kaimyną, kaip jam atrodo kelionė.

— Kad ir tūkstantį pežų kas duodų, daugiau nevažiuosiu į kalnus. Koks siauras kelias, o tų bedugnių!.. Daug kartų buvau Mendoza, bet į kalnus — pirmas ir paskutinis kartas.

Susidomiu savo benrakeleiviu. Įdomiai jį pažiūriu. Man atrodo — būtų lyg italas. Bet italai kalnų nebijo, po juos laisvai (Nukelta į 5 psl.)

Kaip mus išvežė į Sibirą

(Atkelta i 3 psl.)

III

Su lietuviais pradėta labiau skaitytis.

Antroji tremtis kai kuriems tremtiniam buvo taip baisi, kaip pirmoji, nes daug kas jau žinojo rusų kalbą, šiek tiek pasikeitė ir tremtinių charakterio bruožai — jie pasidarė dar daugiau užsispyrę, nenuolaidūs, o svarbiausia, apsukresni. Santykiavimas su įvairių imonių ir įs taigų vadovais įgavo kiek kitokią pobūdį. Jei anksčiau, pirmoje tremtyje, lietuviai dažnai su visu kuo sutikdavo ir akiai vykdė įvairių "vadovų" parėdymus, tai dabar to jau nebuvo. Lietuviai pasidarė žymiai kietesni, principiškesni, o tai negalėjo ne atsilipti ir į valdančių asmenų laikyseną. Su lietuviais pradėta daugiau skaitytis. Lietuvos darb štumo bruožas, įgalino jį patekti į patogesnius, geriau apmokamus darbus. Kai kurie pateko ir į vadovaujančias vietas.

Sunkiausiai trėmimo metai buvo 1951-52 m. Tada buvo įvestas griežtas tremtinių registravimas. Be MVD leidimo nebuvo galima judėti nei Komi respublikos ribose. Noredamas nuvykti į kitą vietovę (kaimą ar miestą), reikėjo gauti MVD leidimą, kurį, įvažiuavus į tą vietovę, reikėjo nunešti pas enkavedistą atžymėti, o sugrįžus atgal leidimą reikėjo gražinti įstaigai. Šiaip jau registruotis reikėjo vieną kartą į mėnesį.

Daugumas sugrįžo į Lietuvą tik praėjusiais metais.

1954 metų pabaigoje ir 1955 metų pradžioje visų lietuvių tremtinių "spravkės" buvo pakeistos pasais, kuriuose buvo atžymėtas štampos su įrašu "Žitj v predelach Komi ASSR". Registravimas įstaigose buvo retinamas. Registruotis reikėdavo atvykti tik pagal MVD pareikalavimą, o ne nustatytomis dienomis, kaip anksčiau. Pamažu lietuviai ėmė persikelti į rajoninius centrus ir miestus. Geresnį darbą lietuviui gauti nebuvo sunku.

Pabaiga

Vitrinų Fabrikas

„V I T R A I“

Sav. W. A. Rastauskas

Įrengimas moderniškų vitrinų prekybos namams ir krautuvėms.

Av. SAN MARTIN 3038
Lomas del Mirador

Casa "DOMICELA"

Sav. A. LEVANAČIUS

ĮVAIRIŲ RŪŠIŲ MEGZTINIAI,

ŠALIKAI, KAMPEROS

Šilko ir drobės išdirbiniai

— PRIEINAMOS KAINOS —

CANADA 2025 Lanús O.

Casa MUSKETAS

Parduoda

PLOKSTELIS, PIANINUS,

AKORDEONUS, BANDEONUS

TELEVISIOS APARATUS

ISNUOMUOJAMA PIJANINUS

T. E. 50 - 5948 Sanabria 2790-92

ARGENTINOS LIETUVIŲ GYVENIMAS

ROSARIO

— Leonida Samauskienė gavo iš Lietuvos liudną telegramą, kur pranešama, kad gegužės 16 d. Žagarėje mirė josios mamytė a. a. Marijona Jankevičienė. Palaidota gegužės 18 d. Raktuvės (Žagarės) kapuose.

Sv. Mišios už velionę buvo atlaikytos Rosario šv. Kazimiero lietuvių parapijos bažnyčioje gegužės 19 d. 9 val. ir gegužės 24 d. 10 val. lietuvių suma. Ta pačia proga Leonida Samauskienė ir jos vyras Antanas paruošė puikius pietus, kuriuose dalyvavo šv. Kazimiero lietuvių parapijos klebonas kun. J. Margis, Rosario fabriko "Swift" viršininkai su šeimomis, Marta Matulaitienė su dukra Nydija ir keletas kitų garbingų svečių. Visi susirinkusieji pareiškė p. p. Samauskams gilią užuojautą, o bažnyčioje dalyvavę lietuviai Mišiose už a. a. Marijoną Jankevičienę kartu su Rosario cho

Kubos Sukilėlių Vadui

Kubos suk. vadui ir dabartiniam ministeriui pirmininkui F. Castrui lankantis JAV ir Kana doje, iš paskos jo sekė jo vyriausybės prekybiniais ryšiams užmegsti delegacijos. Viena tokia barzdota vyrų delegacija su palydovais jaunomis moterimis šioms dienomis lankėsi ir apžiūrėjo Massey Harris žemės ūkio mašinų fabriką Toronte, (Kana doje). Kalbama, kad ta delegacija užsakiusi už kelis mil. dol. kombainų ir kitų žemės ūkio mašinų. Vienas tame fabrike dirbęs lietuvis vienai tos delegacijos damai įdavęs ispaniškai parašytą trumpą laiškutį, kuriame buvo prašyta pasveikinti Fidel Castrą ir paprašyti, kad jis mažiau bežudytų savo politinių priešų. Delegetė, matyti, pasiskundė fabriko administracijai, kuri įspėjo tokių laiškų rašytojus, kad jie tučtuojaus bus pašalinti iš darbo, jei ateityje panašūs laiškų rašymai pasikartotų. Esą, politika negali pakenkti bizniui.

ru sugiedojo "Viešpaties Angelą". Teilsisi ramybėje Lietuvė Motina lengvoje Lietuvos žemelėje!

P A D Ė K A

Rosario T.T. Marijonams, "Maironio" chorui ir visiems lietuviams dalyvavusiems šv. Mišiose už a. a. Marijoną Jankevičienę reiškiamo nuoširdžiausią padėką

Leonida ir Ant. Samauskai.

— Aleksandras, Monika Kalainiai ir Makauskų šeima buvo išvykę į Kordobą ir dalyvavo Antano Saduko vestuvėse šeštadienį, gegužės 23 d.

KORDOBA

— Archt. Jonas Tumosa konkurso keliu laimėjo Orbanizmo katedrą Kordobos universitete.

— Marta Matusevičiūtė ištėkė jo už Carlos W. Juarez. Moterystės sukramentas buvo suteiktas "Sagrada Familia" bažnyčioje geg. 30 d. Vestuvių vakarienen susirinko virš 100 kvieštų svečių S.L.A. VI-jo Skyriaus salėje. Jaunavedžiui gavo daug sveikinimų, linkėjimų ir daug vertingų dovanų. Povestuvinei kelionei jaunieji sau tikslu pasirinko Montevideo miestą Uru guay.

BERISSO

P A D Ė K A

"Mindaugo" Dr-jos Valdyba reiškia nuoširdžia padėką visiems prisidėjusiems prie Motinos Dienos paminėjimo, kuris įvyko gegužės 24 d. Dvasios vadui kun. A. Steigvilai ir p. Klimanskiui už pamaldas ir patar navimą, p. mok. Elsei Diminskienei už paskaitą ir p. V. Diminskiui už malonų atsilankymą; E. Mekšriunienei, O. Pilkienei, O. Oksienei, V. Juškienei, O. Stundžienei ir B. Žutautaitėi už aukų rinkimą; Prof. V. Bukauskaitei, Rež. P. Stroliai ir vaidintojams: I. Andrinavičiūtei, A. Dulksnytei, A. Mikelai

čiui, H. Aksenavičiūtei. Už pietų parengimą, pp. Talmontams, O. Zalnerauskienei, S. Mikelaityienei, S. Dulksniui ir J. Gabriūniui. Už gėlių segiojimą p. I. Tal montui ir E. Mekšriunienei. Dėkojame visiems bendrai prisidėjusiems prie mūsų motinų pagerbimo.

Birželio mėnesio išvežimų paminėjimas.

Šio mėn. 14 dieną Mindaugo iniciatyva beriseciai paminėjo išveštųjų į Sibirą dieną. Pamaldas už gyvus ir mirusius tremtinius Sibire atlaikė kun. A. Steigvilas, kurių metu paskaitė Sibire lietuvių parašytas jautrias maldas.

Bendri pietūs įvyko "Mindaugo" patalpose. 16 valandą Gyvojo Rožančiaus susirinkimas, kuriame nutarta kas mėnesį susirinkti antrą sekmadienį 3 val. po pietų "Mindaugo" patalpose.

17 val. buvo išveštųjų paminėjimas. Atidarymo žodį tarė Dijos pirm. p. V. Stundžia. Apie išveštųjų sunkią būtį ir apie dabartinę padėtį Lietuvoje nušvietė kun. A. Steigvilas. Apie išvežimus gyvai papasakojo p. Galeckas. Minėjimas buvo baigtas p. pirm. V. Stundžios paraginimu vieningai kovoti už išlaisvinimą pavergtųjų brolių.

Apie išveštųjų paminėjimą Berisse pranešimą įsidėjo La Platos labiausiai skaitomas laikraštis "El Dia".

Berisse jau pradėjo darbus didesnė dalis frigorifikų, žmonės pradėda eiti vėl į darbus.

— Pamaldos birželio 28 d. bus laikomos už a. a. Bronių Skaržauską.

— Adelė Mažeikienė, kuri nuo gegužio 22 d. guli Berisso miesto ligoninėje, 11 salėje, jau pamažu sveiksta, bet turi pasilikti dar kurį laiką ligoninėje po daktarų priežiūra.

PATIKSLINIMAS

Geg. 31 d. numeryje skiltyje apie Motinos minėjimą Berisse prie minėtų aukų rinkėjų pridėdame per apsirikimą šias išleistas rinkėjas: E. Mekšriuniene ir pan. B. Žutautaitę, vietoj V. Stundžios.

MŪSŲ MIRUSIEJI

— Adolfas Vokietis eidamas 67 metus, mirė geg. 8 d., palikdamas nuliūdime žmoną Malviną ir giminaites: Eleną Mulevičienę ir Elvyrą Junevičienę. Palaidotas sekančią dieną Sarandi kapinėse.

— Lukoševičius Ramutis mirė gegužės 20 d., sulaukus tik 28 metus amžiaus. Palaidotas sekančią dieną Olivos kapuose.

— Micevičienė mirė birželio 5 d., eidama 54 metus, sekančią dieną palaidota San Justo kapinėse. Velionė gyveno Barrio Mataderos.

— Pranas Jasiūnas mirė po operacijos gegužio 18 d., eidamas 61 metus. Paliko liudinčią žmoną Emiliją ir brolių Viktorą. Veliuonis paskutiniu laiku gyveno B. P. Caldos, Valentin Alsiną.

"MINDAUGO" D-jos Valdybos nariai reiškia nuoširdžia užuojautą **Simonui ir Reginai Dulksniams,**

dėl p. DULKSNIENĖS brolio Leono Miniato ir sesers Marijos Miniataitės staigios mirties.

"MINDAUGO" Valdyba.

PO KALNUOTĄJĄ ARGENTINĄ

(Atkelta iš 4 psl.)

pioti mėgsta.

— Iš kur būsite atvykę į Argentiną? — paklausiu.

— Iš Kaukazo.

Bandau kalbinti rusiškai — nemoka. Pasirodo, esąs izraelitų tautos, atvežtas mažas, tik 3-jų metų į Argentiną. Užaugęs San Juan mieste sukūrė šeimos židinį. Turi užaugusį sūnų, kuris pašauktas dabar Izraelyje atlieka karinę prievolę. Ir mano kaimynas pradėjo skaičiuoti sūnaus višas bėdas tame tolimame, mažame, bet jų širdžiai mielame krašte. Sūnus esąs pripratęs prie argentinieško maisto, jautienos mėsos, o ten, Palestinoje, te duoda į dieną vieną kiaušinį, mažą mėsos ir kitų produktų.

Su pinigais nepasielgsi, kaip nori. O kariuomenės drausmė gana griežta.

Stebėjaisi savo kaimyno atvirumu, nes, man rodos, nedaug kam žinoma, kad izraelitų tautossūnūs, gimę Argentinoje, turi atlikti karinę tarnybą Palestinoje. Kartu ir gėrėjais žydų tautiniu susipratimu, organizuo tumu ir jų naujos, po 2-jų tūkstančių metų atkurtos, valstybės rėmimu. Mūsų čia gimę jaunuoliai dažnai jau ne tik nenori kalbėti lietuviškai, bet ir prisiminti savo tėvų kraštą; tuo tarpu gi izraelitų vaikai galvoja, dirba Palestinoje ir, jei reikia, už ją ir savo kraują pralieja. Gražu, ir mums pasimokyti!

Bus daugiau

MOTORAI,

Pervyniojimas (bobinaje) ir kiti motorų ir elektros reikmenų patalysimai.

SĄŽININGAS DARBO ATLIKIMAS
JUJUY 1362 Lanus Oeste

LIETUVIŠKA AUDYKLA "DROBĖ"

Savininkas VYTAUTAS DORELIS

Parduoda lietuviškai raštuotas drobes, languotas staltieses bei lygias kitas medžiagas.

Kainos be konkurencijos, nes parduodama pačiame fabrike.

BOGOTA 4175 Cerro, Montevideo, Uruguay

Telefonas 22 - 17 - 77

"LAIKO SPAUSTUVĖ"

Pigiai ir meniškai atspaudžia vizitines, vokus, propagandos lapelius, vestuvinius pakvietimus, Pirmos Komunijos paveikslėlius, knygas, laikraščius, žurnalus, ir atlieka kitus spaudos darbus.

KREIPTIS:

Mendoza 2280 - Avellaneda - T. E. 208 - 5027

MINKŠTŲ KĖDŽIŲ FABRIKAS

GAMINAMOS ĮVAIRIŲ STILIŲ MINKSTOS IR STIPRIOS KĖDĖS.

— profesionalas yra pasiruošęs ATLIEKAMI ĮVAIRŲS STALIAUS

DARBAI.

Savininkas

Jonas Janušis

COCHABAMBA 1811-17

Villa Scasso

T. E. 68 - 7268

ALBERTO E. TIMINSKAS

"COCHERIA"

AMBULANCIAS - SEPELIOS - CASAMIENTOS

Pasirūpina laidotuviams — veža ligonius — daro keliones į tolimesnes vietas — nuomuoja automobilius vestuviams ir krikštynoms.

AV. PAVON 11070

T. E. 243 - 5654

Sucursal

Temperley

BALCARCE 510

F.C.N.G.R.

Lomas de Zamora

IŠVEŽTŲJŲ PAMINĖJIMAS

Birželio mėn. pirmojo masinio lietuvių vežimo 18 metinėms paminėti proga prie Argentinos išlaisvinimo Gen. San Martín paminklo buvo padėtas vainikas, dalyvaujant taip pat kitų draugingų tautų atstovams. Vainiko padėjimo apeigos buvo nufilmuotos p. Jurgio Gilvydžio ir nufotografuotos p. Leono Kančiausko

Aušros Vartų parapijos bažnyčioje birželio 14 d. lietuviškoji suma buvo laikoma už Lietuvos kankinius. Suma laikė ir tam pritaikant pamokslą pasakė kun. J. Duoba.

Birželio 14 dienos liūdnyčių sukaktuvių minėjimą suruošė Argentinos Lietuvių Bendruomenė Lietuvių salėje birželio 14 d., 12,30 val. Minėjimą atidarė Argentinos Lietuvių Bendruomenės vardu kap. V. Diminskas pakviesdamas sugiedoti Argentinos ir Lietuvos himnus. Po himno tylos minute buvo pagerbti Lietuvos kankiniai. Lietuvai išlaisvinti Centro Komiteto pirmininkas Z. Juknevičius pasakė prakalbą išreikšdamas viltį, kad tvirtam griuvus, silpnas kelsis. Lietuvų

Bendruomenės pirmininkas Ign. Padvalskis savo žodyje suminėjo padarytas pastangas Lietuvos reikalais, jų tarpe ir būsimąją 14 tautų antikomunistinę parodą. Kvietė paremti parodą kokia nors turima pas privačius žmones medžiaga. Lietuvos laisvinimo reikalams pasiūlė kiekvienam užsidėtą mokestį — paaukoti vienos dienos uždarbį. Toliau Z. Juknevičius perskaitė rezoliucijas. Paskutinis programos punktas buvo scenos vaidyba: "Grįžtan tieji į tėvyne" sukurtas ir režisuotas p. Kvirino Runimo. Vaidino mėgėjų būrelis artistai: Kvirinas Runimas, Nelida Povilonyte, Antanas Mačiulis, Virginija Balnytė ir Tadas Jasinevičius. Vaidelyje buvo parodyta Lietuvoje likusių dalia ir vos savo tėvų žemę pasiekusio Sibiro tremtinio šeimos galvos mirtis.

Veikalėlis labai gražiai atitiko tos dienos minėjimo prasmę ir už tai tenka kurėjui padėka. Atrodo, kad vaidyba geriau veiktų į žiūrovų jausmus jei jis būtų dar labiau išvystytas. Artistams užskaitytina, gera lietuvių kalbos tarsena kas pažeidautina ir kituose vaidinimuose.

L.A.K. ir K. SAJUNGOS VISUOTINAS NARIŲ SUSIRINKIMAS

1959 m. birželio 7 d., 12 val. Lietuvių tautų svietainėje buvo sekanti programa:

1) Susirinkimą atidarė S-gos pirm. p. Diminskas išreikšdamas sąjungos tikslą ir svarbą kovoje už Lietuvos Nepriklausomybę.

2) Gen. T. Daukantas, savo išsamioje paskaitoje: "Išvalga į Didrusijos ekspansijos būdą" įrodė istoriniais faktais kaip Rusija klasa — svetimų valstybių valdybos vyrų papirkimais iškylo, išaugo į didelę imperiją. Pav. Lietuvos - Lenkijos karalijos sunaikinimas buvo įvykdytas seimo narių papirkimu ir "veto" teisės visų nutarimų sunaikinimu.

3) Pirmininkauti pakvietė p. B. Palulionį, sekretoriauti kun. Ant. Lubicką.

4) P. Gilvydį ir p. Kuliesą išrinko į trūkstamus valdybos narius o revizijos komisijon išrinko: p. Balčiūną, p. Jankauską, p. Babrouį, p. Baltrušaitį ir p. Tamoševičių.

5) Prie einamųjų reikalų buvo nubalsuota metinis 25 pezu nario mokestis įrodas nario veiklumą bei priklausomumą sąjungai, prie kurio kiekvienas laisva auka gali prisidėti padengiant sąjungai susidariusias išlaidas.

Vasario 16 gimnazijos sušelpimo reikalų buvo skatinama sugyventi aukų rinkimo lakštais.

Gen. T. Daukanto 75 metų sukakties minėjimui nutarta sudaryti komitetą, pakviečiant ir kitas Argentinoje veikiančias lietuviškas sąjungas bei draugijas prisidėti.

Prieškomunistinės rengiamos "Centro Militar" 14 tautų parodos reikalų iš karių sąjungos buvo išrinkta komisija: p. Padvalskis, p. Gilvydis, p. Balčiūnas, p. Palulionis, p. Babronis, p. Baliukas, p. Galeckas, p. Tamoševičius, ir kun. A. Lubickas. Visi tautiečiai yra maloniai kviečiami prisidėti prie šios parodos paruošimo, paskolinant turimus iš Sibiro ar Lietuvos laiškus ar fotografijas įteikiant kun. A.

SKAUTŲ PARAMA SALIECIAMS

Gauto iš parengimo pelno skautai išsiūtė nuo potvinio nukentėjusiems lietuviams maisto. Išsiusta 2 maišai juodos duonos, 1 maišas bulvių, 10 kg. lašinių ir 3 kg. kiaulinių taukų.

Būtų gera, kad ir kitos organizacijos paremtų savus tautiečius.

Kazimieras Sulnis birželio 8 d. vokiečių ligoninėje turėjo skilvio operaciją, kuri pavyko gerai.

Jurgis Šlomas yra paguldytas Instituto Haedo, 3-me aukšte, 60 kambaryje. Ligonis yra šilpnas.

Lietuvių Aušros Vartų mokykloje, vadovaujamoje Seselių Kazimieriečių, šmet mokinių yra žymiai daugiau, negu praėjusiais metais. Dveiose pamainose (prieš piet ir po piet) mokosi, apie 500 mokinių. Dėl gero mokymo ir drausmės vaikai ateina net ir iš tolimesnių vietų. Yra kellohika ir lietuvių vaikų.

PAIEŠKOJIMAS

Juzepa Petkutė - Sabockienė gyv Lietuvoje, šilalės rajone, Stungaičių pšt. šlaudovos km. paieško savo krikšto tėvą ir dėdę.

Zilij Bronislavą, gimusį Lietuvoje, Tapragės apskrityje, atvykusį Argentinon prieš 35 - 40 metų.

Paieškomais asmuo arba kitas žinantys paieškomojo adresą prašomas parašyti "Laikui".

Lubickui ar kuriam iš virš minėtos komisijos narių. Prižadama kad bus paslaptis išlaikyta kad nepakenkus už geležinės uždangos gyvenantiems asmenims.

6) P. Diminsko buvo pranešta apie įvykstančias konferencijas: 11 birželio spaudos, 12 birželio Vengrijos, 14 birželio prie San Martín paminklo vainiko uždėjimas minint žiauriuosius trėmimus Pabaltiečių ir 19 birželio, 9ių tautų išlaisvinimo sąjungos susirinkima.

7) Tautos himnu buvo užbaigtas susirinkimas.

NAUJI „LAIKO“ RĖMĖJAI

(NESKAITANT PRENUMERATŲ)

- § 100 — M. Kniaschikevič
- „ 60 — M. Leškevičienė
- „ 60 — A. Markevičius
- „ 40 — J. Stankevičius
- „ 10 — J. Jasinevičius
- „ 10 — J. Stančikas
- „ 10 — K. Meškauskas
- „ 10 — L. Sadauskas
- „ 10 — K. Baguška
- „ 10 — A. Motekūnas
- „ 10 — P. Miškūnas
- „ 10 — V. Malela
- „ 10 — E. Blažytė
- „ 10 — O. Jurenienė
- „ 10 — K. Staskonis
- „ 10 — J. Greibus
- „ 10 — J. Zablockis
- „ 5 — St. Žaldaris

Visiems Rėmėjams ir užsimokėjusiems prenumeratą nuosirdžiai dėkoja

„LAIKO“ Administracija.

ISVYKO Į Š. AMERIKĄ

P. Vaclovas Sviderskas prieš 10 metų atvykęs Argentinon, birželio 9 d. iš Ezeizos aerodromo draugų palydėtas išskrido į Šiaurės Ameriką. Atsisveikinimo išleistuvės buvo padarytos pas p.p. Kairelius, p.p. Kančiauskus ir P. Sakalauską.

PADEKIM SAVIESIEMS

Visi gerai žinomą kaip ir kiek nuostolių yra pridareję paskutinytis potvins daugely Argentinose vietų.

Kai kuriose rajonuose vanduo dar tebesilaiko ir užsemtuose vietose dar jo esama virš metro. Toki padėtis yra ir salose Santa Fe provincijoje, kur gyvena nemažas kiekis mūsų tautiečių. Dar iki šiol negali jėiti į savas gyvenamas patalpas, kurios dar yra išlikę. Galima skaityti, kad visas ten gyvenusių lietuvių turtas, daugelio metų darbas, yra visų šimtu procentu žuves. Visi tie žmonės reikalingi pagelbos.

Argentinose lietuvių skautai kreipiasi į visas lietuviškas organizacijas, kad jos savo tarpe pravesių maisto ar rubų rinkliavas ir pasiūtų ten gyvenantiems ir į vargą patekusiems mūsų tautiečiams.

Ir ne vien materialiai pagalba jiems reikalinga jei kas turi proga teapranko juos, jiems reikalingos ir dar bo rankos, o ištartas paguodos žodis bei patarimas kartais būna vertesnis už daugelį dalykų.

Tad nepamirškim savųjų.

Arg. Liet. Skautai.

Inž. Tadas Gedvilas iš Bogotos miesto Kolumbijoje trumpai buvo apsilankęs "Laiko" redakcijoje, apžiūrėjo spaustuve, bažnyčia ir mokyklą. Mielas svečias paliko visą pluoštą savo kelionės įspūdžių po P. Ameriką, kuriuos atspaudinsime sekandame numeryje.

Kun. Vitas Šimanskis, ilgametis "Laiko" administratorius yra skiriamas į Šv. Kazimiero parapiją Rosario. Išleistuvių arbatėlė ruošia ma š. mėn. 21 d. 19 val. parapijos salės patalpose

Kun. Antanas Kleiva š. mėn. 17 d. atvyksta į Avellaneda perimti kun. V. Šimanskio pareigas.

LIETUVIŲ CENTRO VEIKLA

Birž. 7 d. 17 val. įvyko Liet. Centro Jaunimo susirinkimas. Jame buvo išrinkta Jaunimo Subkomisija, kurią sudaro: pirm. V. Deveikis, vicep. A. Venckus, sekr. A. Baronas, prosekr. Alicija Deveikis, kasin. J. Venckus, valdybos narius — A. Kaminskas, K. Urbonavičius, J. Wichlo, A. Beiga ir N. Kaženauskaitė.

L. Centro Valdybos posėdyje, įvykusiame šio mėn. 13 d. nutarta baigti naująją laikinąją raštinę, o salionėlį parduoti ir jų vietoj įrengti jaunimui aikštę krepšiniui ir šokiams vasaros metu. Tam darbu įvykdyti L. Centro Valdyba kviečia jaunimą ir visus narius prisidėti darbu ir aukomis, ypač užsimokant atsilikusių ir šių metų mokestį. Nario mokestį galima užsimokėti draugijos patalpose šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 17 val. Kviečiame visus narius ir tautiečius apsilankyti ir pasižiūrėti vykstančio darbo.

Lietuvių Centras parduoda buvusią raštinę ir salionėlį: 20 m. ilgio ir 6 m. pločio. Stogas skardinis, sienos medinės. Teirautis šeštadieniais ir sekmadieniais.

Lietuvių Centro Valdyba dėkoja visiems nariams ir jaunimui, dirbusiems talkoje šio mėn. 14 dienų.

PATRIJOTINIO RELIGINIO TURINIO LAIKRAŠTIS

Redaguoja Red. Kolegija. Ats. red. J. Duoba. — Rankraščiai taisomi Redakcijos nuožūra; nesunaudoti — gražinami tūk autoriams prašant. KAINA: Argentinoje metams \$ 90.—, pusm. \$ 50.—, vienas nr. \$ 4.— Urugvajuje met. 12 ur. p. Kitur — met. 3 dol. Oro paštas met. 5 dol.

XI METAI Nr. 237 15 DE JUNIO

ARGENTINOS LIETUVIŲ JAUNIMO DRAUGIJA

ruošia

TĖVO DIENOS MINĖJIMĄ

š. 1959 metų birželio mėn. 20 d. 21 val.

Lietuvių salėje, Brasil 835 Avellaneda

Visus Tėvus, Motinas, Dukras ir Sūnus maloniai kviečia dalyvauti

KRIKSTAS

Birželio 7 d. kun. Vyt. Palubinskas pakrikštijo Eduardą F. Lanianską, Zigmo ir Nelidos Lelmontaitės sūnų, gyv. Lomas de Zamora. Krikšto tėvai buvo Jurgis Narusevičius ir Marija Stapčinskas.

želio 13 d. pas p. Sakalauską valgykloje dalyvaujant draugams ir pažįstamsiems.

ATEJŲ LAISKAI

Jonui Kipmilui yra laiškas iš Lietuvos.

Emilijai Indriunienei laiškas iš Australijos.

Prašome atsiimti laiškus "Laiko" Administracijoje.

MŪSŲ MIRUSIEJI

Česlovas Buivydas, sulaukęs 65 metų, gegužio 13 d. mirė. Vėlonis anksčiau buvo lietuvių kolonijos vėklus narys, tik vėliau iš veiklos atsitraukęs.

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

Naudodamasi ta didžiule parama, kuri iki šiol jai buvo teikiama įvairiuose kraštuose gyvenančių tautiečių, Lietuvių Prekybos Bendrovė dabar gali jau tikrai ir iš esmės sumažinti kainas praktiškai visiems tiems daiktams, kurie siunčiami į Lietuvą dovanų siuntiniuose. O dabar Bendrovė dar malonų pasirodyti visuomenei su savo nauju, padidintu, iliustruotu katalogu lietuvių kalba. Esame taip pat atspausdinę katalogus latvių, anglų ir ukrainiečių kalbomis.

Mūsų naujajame kataloge yra aptarta ir paduotos kainos šių dalykų:

1. Maždaug 600 skirtingų medžiagų, austų Anglijoje.
2. Platus skyrius gatavų drabužių moterims, vyrams ir vaikams.
3. Visokių rūšių odos.
4. Gatavi batai.
5. Įvairūs laikrodžiai.
6. Foto aparatai.
7. Hohner akordeonai — 20 skirtingų modelių, kurių kainos yra 33.00 dol. iki 1.200.00 dol.
8. Singer siuvamosios įvairių tipų mašinos.
9. Knitter — vienintelė mezgimo mašina, kuri tinka visų rūšių siūlams, įskaitant namie verpstuosius mezgimo siūlus.
10. Olympia rašomosios mašinėlės su šių kalbų raidynais: lietuvių, latvių, estų, rusų, ukrainiečių, vokiečių ir anglų.
11. Vaistai, gaminti Anglijoje, JAV, Vokietijoje, Švedijoje, Šveicarijoje, Prancūzijoje ir Sov. Sąjungoje.

Mūsų šis vaistų skyrius sudaro vaistus pagal bet kuria kalba rašytus receptus.

STANDARTINIAI SIUNTINIAI

Mums taip pat malonų pranešti visiems lietuviams, kad visados galima dar gauti kainoraštį mūsų šiuo standartinių siuntinių, kurių kainos yra nenuvaržomos. Tų siuntinių kainos yra tarp 29 dol. ir 80 dol. Pavyzdžiai:

1. Už 29 dol. (įskaitant į tą sumą muitus ir kitus su pasiuntimu susijusius mokesčius) galite pasiųsti tokį siuntinį, kurį sudaro 6 1/2 jardo vilnonės medžiagos 2 vyriškiems ar moteriškiems kostiumams.
2. Už 32 dol. (įskaitant visus minėtuosius mokesčius) galite pasiųsti 6 jardus vilnonės medžiagos 2 paltams.
3. Už 49 dol. (įskaitant minėtuosius mokesčius) galite pasiųsti 13 jardų vilnonės medžiagos 4 vyriškiems ar moteriškiems kostiumams.
4. Už 79 dol. (įskaitant minėtuosius mokesčius) galite pasiųsti 23 jardus vilnonės medžiagos 7 vyriškiems ar moteriškiems kostiumams.

O taip pat turime dar ir kitus 22 skirtingus standartinius siuntinius su vilnonėmis medžiagomis, pamušalais, baltais, megtiniais ir kt. Nuo dabar standartinių siuntinių medžiagas mums specialiai gamina vienas didžiulis britų audimo fabrikas ir žymi jose "Made in England", o tai padidina jų vertę Lietuvoje.

Siuntėjų prekės — Isteigėme specialų skyrių ir dabar jau pirmame persiųsti į Lietuvą pačių siuntėjų supirktuosius daiktus. Siuntėjams pageidaujant, prie tokių siuntinių dar gali būti pridėta prekių, pasirinktų pagal mūsų katalogus, ar kuris nors standartinis siuntinys.

Turint galvoje tai, kad siuntiniai iš čia gabenami be perkrovinių iš laivo į laivą, jie gavę pasiekia vidutiniškai per 3 - 5 savaites.

Pageidaujant mes siunčiame ir oro paštu.

Mes užtikriname, kad — 1. Siuntinys pasieks gavėją.

2. Jei siuntinys dingtų, grąžintumėn pinigus arba nemokamai pasiųstume kitą tokį pat siuntinį.

3. Visus su pasiuntimu susijusius mokesčius apmokame Londone, dėl to gavėjas už siuntinį jau nieko nebeprimoka.

4. Siunčiamos tik tokios prekės, kokios remiantis aprašymu ar pavyzdžiais būna užsakytos.

MOKĖJIMAI: Mokėjimus mes priimame: a) asmeniniais čekiais; b) banko čekiais; c) tarptautiniais pinigais orderiais; d) britų pinigais orderiais; e) kelioniniais čekiais; f) pašto orderiais.

Mes siūlome: 1. Visiems lietuviams, kurie iki šiol siųsdavo siuntinius per kitas firmas, tuojau parašyti mums ir be jokių išpareigojimų paprašyti nemokamų katalogų, medžiagų pavyzdžių ir kitokių žinių.

2. Prieš užsakant kur nors kitur siuntinį palyginti su mūsų kainomis ir mūsų prekių kokybe.

3. Atsiminti, kad iš pat pradžių mes esame stovėję daugelio lietuvių reikalų sargyboje. Atsiminti taip pat, kad didesnė apyvarta mažina kainas ir kad mus remdami jūs sutauptėte apščiui savo pinigų.

LITHUANIAN TRADING COMPANY
1A, Hunt Street
London, W. 11, Great Britain.

Dr. J. Basanavičiaus vardo LIETUVIŲ CENTRAS š. m.

BIRŽELIO 21 DIENĄ 17 VAL.

savose patalpose, Tabare 6950, Villa Lugano, Capital,

RUOŠIA

TĖVO DIENOS MINĖJIMĄ SU ARBATĖLE IR ĮDOMIA PROGRAMA

PO PROGRAMOS BUS ŠOKIAI

Pakvietimų kainos: MOTERIMS \$ 15; VYRAMS \$ 20.

Lietuvių Centro Valdyba

Stundžių šeima reiškia gilią užuojautą

DULKŠNIŲ ŠEIMAI

dėl p. Reginos Dulksnienės brolio ir sesers staigios mirties.

STUNDŽIŲ ŠEIMA